

Curriculum - GR

WP2 – D2.37

Funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης
προσωπεύει αποκλειστικά τις απόψεις του συγγραφέα και
στελεί αποκλειστική ευθύνη του. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν
φέρει καμία ευθύνη για τη χρήση των πληροφοριών που
παρατίθενται.

Συνεργάτες

ΚΜΟΠ – Ελλάδα

Cardet – Κύπρος

Discover – Ηνωμένο Βασίλειο

Hands on! – Αυστρία

Ελληνικό Παιδικό Μουσείο – Ελλάδα

Alchemilla – Ιταλία

Συγγραφείς

Υπεύθυνη ομάδα για Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα:

Stephanie Bennet (Discover, ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ)

Sara Salmi (Alchemilla, ΙΤΑΛΙΑ)

Κατερίνα Ρογκάκου (ΕΠΜ, ΕΛΛΑΔΑ)

Ναταλία Μπογέα (ΕΠΜ, ΕΛΛΑΔΑ)

Έλενα Ξένη (CARDET, ΚΥΠΡΟΣ)

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Ed.G.E	3
2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Ed.G.E	5
2.2. Η εκπαιδευτική μεθοδολογία και το διδακτικό πρόγραμμα βασισμένα στην αλληλεπίδραση και τον πολιτισμό	7
3. Ed.G.E Διδακτικό Πρόγραμμα	9
3.1. Αναπτύσσοντας το Διδακτικό Πρόγραμμα του Ed.G.E	9
3.2. Διδακτικό Πρόγραμμα Ed.G.E Βασική ορολογία	10
3.3. Δομή Διδακτικού Προγράμματος Ed.G.E	12
3.4. Περιγραφή προγράμματος διδασκαλίας Ed.G.E.	13
4. ΑΝΑΦΟΡΕΣ	17

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Ed.G.E

Το πρόγραμμα Ed.G.E - Εκπαίδευση παιδιών και νέων για την ισότητα των φύλων [REC-AG-2018/REC-RDAP-GBV-AG-2018] χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα της ΕΕ για τα δικαιώματα, την ισότητα και την ιθαγένεια (REC) 2014-2020. Ασχολείται με την ισότητα των φύλων (έμφυλη ισότητα ΕΙ) και φιλοδοξεί να ενισχύσει την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση των παιδιών και των νέων μέσω της εφαρμογής μιας εκπαιδευτικής μεθόδου που βασίζεται σε καλλιτεχνικές πρακτικές, η οποία δημιουργεί ευκαιρίες για τα παιδιά και τους νέους να αμφισβητήσουν τους κανόνες, τα στερεότυπα των φύλων και τους ρόλους που ενθαρρύνουν ή επιδοκιμάζουν τη βία και προωθεί τη σημασία της ΕΙ και του σεβασμού των άλλων.

Το έργο Ed.G.E θα εντάξει τα παιδιά και τους νέους σε δραστηριότητες που θα παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την ισότητα των φύλων, τα στερεότυπα και τους ρόλους των φύλων. Με την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων τα παιδιά και οι νέοι θα ενισχύσουν τις δεξιότητές τους στην κριτική σκέψη και τον σεβασμό για τους άλλους [ενσυναίσθηση] και θα ενδυναμώσουν την ικανότητά τους να διεκδικούν τα δικαιώματά τους και να προστατεύουν τον εαυτό τους (καλύπτοντας όλες τις μορφές έμφυλης βίας). Επιπλέον, το έργο φιλοδοξεί να ενισχύσει τις ικανότητες των εκπαιδευτικών, των επαγγελματιών των μουσείων και άλλων επαγγελματιών και εθελοντών που έρχονται σε επαφή με παιδιά και νέους σχετικά με την εφαρμογή προσεγγίσεων δημιουργικής τέχνης/πολιτιστικής εκπαίδευσης που προωθούν την ισότητα των φύλων και την πρόληψη της έμφυλης βίας. Ειδικότερα, το έργο θα τους παρέχει πληροφορίες και εργαλεία για την εργασία με παιδιά και νέους.

Με τον τρόπο αυτό, αναμένεται ότι θα προωθηθεί ο ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν τα σχολεία και τα μουσεία στην αλλαγή των κοινωνικών στάσεων και συμπεριφορών, προκειμένου να μειωθεί η ανοχή σε όλες τις μορφές διακρίσεων, παρενόχλησης και βίας λόγω φύλου. Επιπλέον, το έργο θα ενισχύσει τις ικανότητες των γονέων και των φροντιστών να συμμετέχουν και να υποστηρίζουν την εκπαίδευση των παιδιών τους σχετικά με την ισότητα των φύλων και την έμφυλη βία.

Πρωθώντας τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που ορίζονται σε επίπεδο πολιτικής της ΕΕ (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2018) και συμβάλλοντας στην εφαρμογή ορισμένων ελάχιστων προτύπων πρόληψης που έχουν καθοριστεί, το έργο συμπληρώνει τις προσπάθειες της ΕΕ για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας.

Οι κύριες ομάδες-στόχοι του έργου είναι τα παιδιά (ηλικίας 6-8, 9-11 και 12-15 ετών), οι γονείς/κηδεμόνες και οι εκπαιδευτικοί, καθώς και οι επαγγελματίες των μουσείων και των τεχνών, μαζί με άλλους επαγγελματίες και εθελοντές που έρχονται σε επαφή με παιδιά και νέους. Στις δευτερεύουσες ομάδες-στόχους περιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικές αρχές και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, η κοινωνία των πολιτών, τα σχολεία, τα μουσεία και άλλοι εκπαιδευτικοί οργανισμοί, οι οποίοι είναι σε θέση να ενσωματώσουν ή/και να υλοποιήσουν δράσεις για την ευαισθητοποίηση των παιδιών σχετικά με την ισότητα των φύλων, τον αμοιβαίο σεβασμό και τη μη βία, μέσω της χρήσης δημιουργικών πρακτικών τέχνης/πολιτισμού.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Ed.G.E

2.1. Προς μια εκπαιδευτική μεθοδολογία και διδακτικό πρόγραμμα βασισμένα στις τέχνες

Οι εκπαιδευτικές πολιτικές αναγνωρίζουν σχεδόν καθολικά την αξία των τεχνών (Bamford, 2006, Bowen and Kisida, 2019, Lloyd, 2017, Perso et al., 2011 κ.λπ.). Οι τέχνες είναι σημαντικές επειδή αποτελούν εγγενή συστατικά του ανθρώπινου πολιτισμού, της κληρονομιάς και της δημιουργικότητας και είναι τρόποι γνώσης, αναπαράστασης, παρουσίασης, ερμηνείας και συμβολισμού της ανθρώπινης εμπειρίας. Η επαφή με τις τέχνες απαιτεί την ικανότητα να θέτει κανείς ερωτήματα, να διερευνά και να συνεργάζεται- και να επεκτείνει και να αναπτύσσει τις ιδέες του, καθώς και τις ιδέες των άλλων (ACE, 2014).

Στο πλαίσιο του παρόντος σχεδίου, η μάθηση με βάση τις τέχνες¹ χρησιμοποιείται επειδή σχετίζεται με συμπεριφορές που μπορούν να συμβάλουν εποικοδομητικά στην αμφισβήτηση των αρνητικών στερεοτύπων των φύλων και να βοηθήσουν στην πρόληψη της έμφυλης βίας (Bamford, 2006- Perso et al., 2011- Qualifications and Curriculum Authority, 2004- κ.λπ.). Η μάθηση με άξονα τις τέχνες διεγείρει και αναπτύσσει τη φαντασία και την κριτική σκέψη των παιδιών και των νέων. Όταν τα παιδιά είναι δημιουργικά, επιδεικνύουν τις ακόλουθες συμπεριφορές: αμφισβητούν και προκαλούν, δημιουργούν συνδέσεις και βλέπουν σχέσεις, οραματίζονται τι θα μπορούσε να είναι, διερευνούν ιδέες, διατηρούν τις επιλογές ανοιχτές και αναστοχάζονται κριτικά για τις ιδέες, τις δράσεις και τα αποτελέσματα (Qualifications and Curriculum Authority, 2004). Επιπλέον, η μάθηση που βασίζεται στις τέχνες ενισχύει τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και καλλιιεργεί σημαντικές αξίες, όπως η δημιουργία ομάδων, ο σεβασμός εναλλακτικών απόψεων και η εκτίμηση διαφορετικών πολιτισμών και παραδόσεων, συμβάλλοντας έτσι στη διαμόρφωση της ταυτότητας του ατόμου, στην ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης, της κοινωνικής συμμετοχής και της ένταξης και στην οικοδόμηση, ενίσχυση, αμφισβήτηση και μετασχηματισμό κοινωνικών, πολιτιστικών, πολιτικών ή θρησκευτικών αξιών (Perso et al., 2011).

Στο πλαίσιο αυτού του έργου, μια εκπαιδευτική προσέγγιση βασισμένη στην τέχνη και τον πολιτισμό θα εφαρμοστεί πιλοτικά και θα προωθηθεί τόσο σε σχολεία όσο και σε μουσεία. Όταν τα μουσεία ενώσουν τις δυνάμεις τους με τα σχολεία, θα μπορέσουν να προσφέρουν ένα ευρύτερο φάσμα εμπειριών για τους μαθητές και να οικοδομήσουν συνεργασίες με μεγαλύτερη κλίμακα και αντίκτυπο. Συγκεκριμένα, μπορούν να προωθήσουν την αυτοκατευθυνόμενη, βιωματική, κοινωνική και κατανεμημένη μάθηση που έχει σχεδιαστεί για να ενισχύσει τις δεξιότητες του 21ου αιώνα, όπως η κριτική σκέψη, η σύνθεση πληροφοριών, η καινοτομία, η δημιουργικότητα, η ομαδική εργασία και η συνεργασία, δεξιότητες που χαρακτηρίζουν την επόμενη εποχή της εκπαίδευσης. Σε ένα τέτοιο μέλλον, τα μουσεία μπορούν να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο, τόσο ως πόροι για τους μαθητές, όσο και ως δάσκαλοι των εκπαιδευτικών.

¹ Η μάθηση με βάση τις τέχνες ενθαρρύνει την έκφραση μέσω της τέχνης, όπως το θέατρο, ο χορός, η μουσική, η ζωγραφική, ο κινηματογράφος, η ποίηση και η λογοτεχνία (Bowen and Kisida, 2019- Kraehe and Brown, 2011- Power, 2014- κ.λπ.). Στο πλαίσιο του παρόντος έργου, η παιδαγωγική βασισμένη στις τέχνες είναι μια μαθητοκεντρική, συμμετοχική προσέγγιση της μάθησης, η οποία χρησιμοποιεί την τέχνη (τόσο ως πολιτιστικό προϊόν όσο και ως δραστηριότητα) ως ορμητήριο από το οποίο οι μαθητές μπορούν να διερευνήσουν δημιουργικά και κριτικά τις δικές τους και των άλλων ιδέες, υποθέσεις και πεποιθήσεις για τον κόσμο γύρω τους.

2.2. Η εκπαιδευτική μεθοδολογία και το διδακτικό πρόγραμμα βασισμένα στην αλληλεπίδραση και τον πολιτισμό

Στην αντιμετώπιση i) των υφιστάμενων κενών στην υποστήριξη της κουλτούρας και των πολιτικών σε θέματα ισότητας των φύλων, ii) των αναδυόμενων αναγκών γνώσης και ευαισθητοποίησης, εννοιολογικών και διδακτικών αναγκών στην εκπαίδευση για την ισότητα των φύλων, και iii) των κυρίαρχων μεθοδολογιών, δραστηριοτήτων, πρακτικών και εργαλείων που βασίζονται στην αλληλεπίδραση, μια εκπαιδευτική μεθοδολογία τριών πυλώνων αναδύθηκε στο πλαίσιο του έργου Ed.G.E. που εστιάζει στην αλληλεπίδραση, στην καλύτερη προσέγγιση και εκπαίδευση των παιδιών και των νέων σχετικά με τα αρνητικά πρότυπα των φύλων, την ισότητα των φύλων, τις διακρίσεις λόγω φύλου, τον σεβασμό, την ενσυναίσθηση κ.λπ. στο σπίτι, στο σχολείο (και όχι μόνο), με ουσιαστικούς, ελκυστικούς και δημιουργικούς τρόπους.

Η εκπαιδευτική μεθοδολογία τριών πυλώνων του έργου Ed.G.E προτείνει την αλληλεπίδραση των μαθητών σε τρεις πυλώνες: τον εαυτό, τους άλλους και το περιβάλλον:

- a. Ο εαυτός, στην οικοδόμηση της αυτογνωσίας, της αυτοπεποίθησης, της αυτοαντοχής, του αυτοσεβασμού κ.λπ,
- b. Οι άλλοι, δηλαδή η οικογένεια, οι δάσκαλοι, οι συμμαθητές και οι άλλοι άνθρωποι του περιβάλλοντος του μαθητή, όσον αφορά την οικοδόμηση σχέσεων σεβασμού, αποδοχής, εμπιστοσύνης, ενσυναίσθησης κ.λπ. και
- c. Το περιβάλλον, δηλαδή όλα όσα περιβάλλουν τον μαθητή, σε πλαίσια που βασίζονται στην κουλτούρα και όχι μόνο, υιοθετώντας συμπεριφορές σεβασμού, ενσυναίσθησης κ.λπ.

Έτσι, το παρόν Διδακτικό Πρόγραμμα, καθώς και οι μαθησιακές δραστηριότητες, τα ψηφιακά εργαλεία και το εγχειρίδιο για τον εκπαιδευτικό, που θα συνταχθούν στο πλαίσιο του έργου Ed.G.E, λειτουργώντας ως ενεργοποιήσεις της Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας Ed.G.E και του Διδακτικού Προγράμματος Ed.G.E, θα διασφαλίσουν ότι θα επικρατήσει η αλληλεπίδραση των τριών πυλώνων. Συμβάλλοντας περαιτέρω στην προώθηση της ευαισθητοποίησης και της εκπαίδευσης των παιδιών και των νέων σε θέματα ισότητας των φύλων, ώστε να αμφισβητήσουν την ανισότητα των φύλων, τα στερεότυπα, τις διακρίσεις

κ.λπ. μέσω της χρήσης σύγχρονων μορφών δημιουργικής πολιτιστικής έκφρασης, θα ληφθεί υπόψη το στοιχείο των τριών πυλώνων της μεθοδολογίας. Αυτό θα επιτρέψει στα παιδιά να αλληλεπιδράσουν σε τρία επίπεδα: με τον εαυτό τους (π.χ. αυτοαναστοχασμός, ανεξάρτητη μάθηση κ.λπ.), με τους άλλους (π.χ. συζήτηση, αντιπαράθεση, συνεργατική μάθηση, παιχνίδι ρόλων, διαγενεακή μάθηση, καταγισμός ιδεών κ.λπ.) και με το περιβάλλον (π.χ. μάθηση με βάση αντικείμενα, μάθηση με βάση την τέχνη, επισκέψεις μελέτης, παιχνιδιοποίηση κ.λπ.)

3. Ed.G.E Διδακτικό Πρόγραμμα

3.1. Αναπτύσσοντας το Διδακτικό Πρόγραμμα του Ed.G.E

Το Διδακτικό Πρόγραμμα Ed.G.E είναι ένα βασικό παραδοτέο του έργου Ed.G.E που θα διέπει όλες τις δράσεις και εφαρμογές του έργου στα σχολεία, τα μουσεία και την κοινωνία. Βασισμένο στην εκπαιδευτική μεθοδολογία Ed.G.E που βασίζεται στις τέχνες και δίνει έμφαση στην αλληλεπίδραση σε τρία επίπεδα: τον εαυτό, τους άλλους και το περιβάλλον (βλ. προηγούμενη ενότητα για περισσότερες λεπτομέρειες), το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Ed.G.E πραγματεύεται βασικά θέματα όπως αυτά προκύπτουν από την αναλυτική μελέτη που πραγματοποιήθηκε στα πρώτα στάδια του έργου.

Με βάση την έρευνα που έχει γίνει και την εμπειρία του κάθε εταίρου στη συνεργασία με παιδιά, γονείς/κηδεμόνες και εκπαιδευτικούς, σε σχολεία, μουσεία και όχι μόνο, η κοινοπραξία δημιούργησε την Υπεύθυνη Ομάδα του Διδακτικού Προγράμματος Ed.G.E, η οποία προχώρησε στην ανάπτυξη του Διδακτικού Προγράμματος Ed.G.E.

Η ομάδα αποτελούνταν από τους Discover (Ηνωμένο Βασίλειο), Alchemilla (Ιταλία), Ελληνικό Παιδικό Μουσείο (Ελλάδα) και CARDET (Κύπρος), δίνοντας έμφαση στη φωνή των εταίρων των μουσείων. Η ομάδα πραγματοποίησε τακτικές συναντήσεις κατά τους μήνες Ιανουάριο-Μάρτιο 2021 για να συζητήσει το περιεχόμενο και τη δομή του προγράμματος διδασκαλίας. Ο καθορισμός των μαθησιακών στόχων, της βασικής ορολογίας και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων για κάθε τμήμα ηλικιακής ομάδας, από πλευράς προτάσεων, ήταν αποτέλεσμα των διαδικτυακών αλληλεπιδράσεων ανά δεκαπενθήμερο μεταξύ των μελών της ομάδας υλοποίησης. Για την επικύρωση του τελικού σχεδίου του προγράμματος σπουδών, οι εταίροι της υπεύθυνης ομάδας πραγματοποίησαν εσωτερικές συναντήσεις με εμπειρογνώμονες των δικών τους οργανισμών τον Απρίλιο του 2021.

3.2. Διδακτικό Πρόγραμμα Ed.G.E Βασική ορολογία

Με βάση την πρόταση του έργου Ed.G.E. και την αναλυτική εργασία που έλαβε χώρα κατά τις πρώτες ημέρες του έργου και με βάση την εμπειρία των εταίρων με τη θεματική περιοχή και την ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών, η Υπεύθυνη Ομάδα του Διδακτικού Προγράμματος κατέληξε στη βασική ορολογία για την ισότητα των φύλων που παρατίθεται παρακάτω με τη μορφή γλωσσάριου:

Βασική ορολογία Διδακτικού Προγράμματος Ed.G.E

υπευθυνότητα

Η υποχρέωση ή η προθυμία να αναλάβει κάποιος την ευθύνη ή να λογοδοτήσει για τις πράξεις του.

διακρίσεις

Διακρίσεις είναι η άδικη ή επιζήμια μεταχείριση ατόμων και ομάδων με βάση χαρακτηριστικά όπως η φυλή, το φύλο, η ηλικία ή ο σεξουαλικός προσανατολισμός.

ενσυναίσθηση

Η ικανότητα να μοιράζεται κανείς τα συναισθήματα ή τις εμπειρίες κάποιου άλλου, φανταζόμενος πώς θα ήταν να βρίσκεται στη θέση αυτού του ατόμου.

δικαιοσύνη

Η ιδιότητα να αντιμετωπίζονται οι άνθρωποι ισότιμα ή με τρόπο που είναι σωστός ή λογικός.

φύλο

Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά και οι ευκαιρίες που συνδέονται με το να είσαι γυναίκα ή άνδρας και με τις σχέσεις μεταξύ γυναικών και ανδρών και κοριτσιών και αγοριών, καθώς και με τις σχέσεις μεταξύ γυναικών και τις σχέσεις μεταξύ ανδρών.

προκατάληψη λόγω φύλου

Προκαταρκτικές ενέργειες ή σκέψεις που βασίζονται στην αντίληψη που βασίζεται στο φύλο ότι οι γυναίκες δεν είναι ίσες με τους άνδρες σε δικαιώματα και αξιοπρέπεια.

έκφραση του φύλου

Η εκδήλωση της ταυτότητας φύλου των ανθρώπων και αυτή που γίνεται αντιληπτή από τους άλλους.

ταυτότητα φύλου

Η βαθιά αισθανόμενη εσωτερική και ατομική εμπειρία του φύλου κάθε ατόμου, η οποία μπορεί να αντιστοιχεί ή να μην αντιστοιχεί στο φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση, συμπεριλαμβανομένης της προσωπικής αίσθησης του σώματος (η οποία μπορεί να περιλαμβάνει, αν το επιλέξει ελεύθερα, τροποποίηση της σωματικής εμφάνισης ή λειτουργίας με ιατρικά, χειρουργικά ή άλλα μέσα) και άλλες εκφράσεις του φύλου, συμπεριλαμβανομένης της ενδυμασίας, της ομιλίας και των συμπεριφορών.

ισότητα των φύλων

Ίσα δικαιώματα, ευθύνες και ευκαιρίες γυναικών και ανδρών και κοριτσιών και αγοριών.

έμφυλα στερεότυπα

Προκατασκευασμένες ιδέες σύμφωνα με τις οποίες στις γυναίκες και στους άνδρες αποδίδονται αυθαίρετα χαρακτηριστικά και ρόλοι που καθορίζονται και περιορίζονται από το φύλο τους.

βία με βάση το φύλο (ΕΒ)

Η βία με βάση το φύλο αναφέρεται σε επιβλαβείς πράξεις που στρέφονται εναντίον ενός ατόμου με βάση το φύλο του. Έχει τις ρίζες της στην ανισότητα των φύλων, στην κατάχρηση εξουσίας και σε επιβλαβείς κανόνες. Η βία λόγω φύλου αποτελεί σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και απειλητικό για τη ζωή ζήτημα υγείας και προστασίας.

ταυτότητα

Το ποιος είναι ένα άτομο, ο διακριτικός χαρακτήρας ή η προσωπικότητα ενός ατόμου

ένταξη

Η ιδέα ότι όλοι πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν τις ίδιες εγκαταστάσεις, να συμμετέχουν στις ίδιες δραστηριότητες και να απολαμβάνουν τις ίδιες εμπειρίες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία ή άλλα μειονεκτήματα

δικαιοσύνη

Η δικαιοσύνη στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι άνθρωποι.

σεβασμός

Το συναίσθημα που δείχνεις όταν αποδέχεσαι ότι τα διαφορετικά έθιμα ή οι πολιτισμοί είναι διαφορετικοί από τους δικούς σου και συμπεριφέρεσαι απέναντί τους με τρόπο που δεν θα προκαλούσε προσβολή.

Διαδικά άτομα

Έχοντας μια ταυτότητα φύλου που δεν είναι απλώς αρσενικό ή θηλυκό.

ευθύνη

Το να έχεις καλή κρίση και την ικανότητα να ενεργείς σωστά και να παίρνεις αποφάσεις μόνος σου.

φύλο

Τα βιολογικά χαρακτηριστικά που καθορίζουν τους ανθρώπους ως γυναίκες ή άνδρες.

αυτοαποδοχή

Η πράξη ή η κατάσταση αποδοχής του εαυτού μας: η πράξη ή η κατάσταση κατανόησης και αναγνώρισης των ικανοτήτων και των περιορισμών μας.

αυτοέκφραση

Η έκφραση της προσωπικότητας του ατόμου.

αυτοσεβασμός

Οι θετικές σκέψεις και τα συναισθήματα για τον εαυτό σας- η αυτοεκτίμηση.

στερεότυπο

Μια πάγια ιδέα που έχουν οι άνθρωποι για το πώς είναι κάποιος ή κάτι, ιδίως μια ιδέα που είναι λανθασμένη.

ανοχή

Προθυμία να αποδεχτείτε συμπεριφορές και πεποιθήσεις που διαφέρουν από τις δικές σας, παρόλο που μπορεί να μη συμφωνείτε ή να μην τις εγκρίνετε.

τρανσέξουαλ

Άτομο που έχει ταυτότητα φύλου διαφορετική από το φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση και που επιθυμεί να αποδώσει την ταυτότητα φύλου με διαφορετικό τρόπο από το φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση.

3.3. Δομή Διδακτικού Προγράμματος Ed.G.E

Το Διδακτικό Πρόγραμμα βασίζεται στην εκπαιδευτική μεθοδολογία Ed.G.E. που εστιάζει στην αλληλεπίδραση σε τρία επίπεδα: τον εαυτό, τους άλλους και το περιβάλλον. Ξεκινώντας από αυτά τα τρία επίπεδα, τα οποία στο πλαίσιο του παρόντος Προγράμματος Μαθημάτων αποτελούν τους τρεις πυλώνες της μεθοδολογίας, και τους γενικούς στόχους που συμφωνήθηκαν στο συγκεκριμένο παραδοτέο (βλ. Εκπαιδευτική Μεθοδολογία Ed.G.E.), οι ειδικοί μαθησιακοί στόχοι συνδέονται με τρεις βασικές ικανότητες: την ευαισθητοποίηση που αντιπροσωπεύει γνωστικούς στόχους/γνώση, την ενσυναίσθηση που αντιπροσωπεύει στόχους συμπεριφοράς και την ενδυνάμωση που αντιπροσωπεύει δεξιότητες. Τα βασικά θέματα που σχετίζονται με το φύλο αναμένεται να εισαχθούν και να ασκηθούν σταδιακά σε κάθε τμήμα ηλικιακής ομάδας, όπως συμφωνήθηκε με βάση την πρόταση: ηλικιακή ομάδα 6-8, ηλικιακή ομάδα 9-11 και ηλικιακή ομάδα 12-15. Έτσι, τα παιδιά θα ασχοληθούν με τα βασικά θέματα και τη βασική ορολογία της ισότητας των φύλων μέσω των τεχνών με προοδευτικό τρόπο, όπου αρχικά θα εισαχθούν σε κάθε βασικό θέμα και ορολογία, ώστε να το κατανοήσουν και να δράσουν ανάλογα.

3.4. Περίγραμμα προγράμματος διδασκαλίας Ed.G.E.

KEY THEMES	Identity, diversity, inclusion, tolerance, respect		
PILLAR	PROGRESSION	APPROACH	AIMS
Self	Awareness	Introduce	Introduce the concept of self
		Understand	Understand the concept of self and achieve a level of self awareness
		Act	Be able to express unique identity
Others	Empathy	Introduce	Introduce the concept of otherness
		Understand	Understand that other members of society have their own unique identity that should be valued and respected
		Act	Develop skills in communication and collaboration, to improve empathy for others and ability to relate
Environment	Empowerment	Introduce	Introduce the concept of inclusion
		Understand	Understand the importance of inclusion for a fair and just society
		Act	Develop skills to identify and challenge non-inclusive behaviour

SPECIFIC LEARNING OBJECTIVES (BY AGE GROUP)

6-8	9-11	12-15
By taking part in this project I will...	By taking part in this project I will...	By taking part in this project I will...
Be introduced to the concept of identity	Explore the concept of identity	Explore and reflect on the concept of identity and its multiplicity
Understand that I am an individual and appreciate my own uniqueness	Understand that my identity is unique and should be safeguarded	Understand and appreciate my own uniqueness and the need to safeguard its integrity
Be able to express my identity in multiple ways	Be able to express my identity in multiple ways	Be able express the many manifestations of my identity in multiple ways
Be introduced to the concept of otherness	Explore the concept of otherness	Explore and reflect on the concept of otherness
Learn to appreciate the uniqueness of others and value them as equal members of society	Appreciate the uniqueness of others and value them as equal members of society	Appreciate the uniqueness of others and value them as equal members of the society
Develop my communication and collaboration skills	Develop communication and collaboration skills	Develop communication and collaboration skills
Be introduced to the concept of inclusion	Explore the concept of inclusion, and identify the institutions that ensure it	Explore and reflect on the concept of inclusion, and identify the institutions that ensure it
Understand why inclusion is important	Appreciate the importance of inclusion and the need to take an active approach to relevant issues	Appreciate the importance of inclusion and the need to take a lifelong, active approach to relevant issues
Be able to recognise and challenge non-inclusive behaviour	Be able to recognise and challenge non-inclusive behaviour	Be able to recognise and challenge non-inclusive behaviour, and participate in initiatives that further gender equality

INDICATIVE LEARNING OUTCOME STATEMENTS

"I am unique: my experiences, strengths, and ideas have value"

"I am self-aware: I know and appreciate who I am as an individual now, and understand that my beliefs and identity may change and develop in the future"

"I am proud of who I am: I feel good being myself and believe that what I think and say matters"

"I recognise that everyone is unique: their different experiences, strengths, and ideas enrich my life"

"I believe everyone deserves respect: I understand that boys, girls, non-binary and trans people all express themselves in different ways, and that is their right"

"I empathise with others: I understand that people may have different or similar experiences to me whatever their gender identity, I can relate to those who have a different gender identity, and I can be open-minded and flexible in my attitudes and beliefs"

"I support others: I am inclusive and supportive of everyone's right to be who they want to be"

"I am courageous: I speak up when I see or experience gender inequality, such as gender stereotyping, discrimination, gender-based bullying, or gender-based violence"

"I am a role model: I positively influence my friends, family and community to be more inclusive and to challenge gender inequality"

4. ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ACE. (2014). Η αξία των τεχνών και του πολιτισμού για τους ανθρώπους και την κοινωνία. Manchester: Arts Council England. Ανακτήθηκε

στις 2 Σεπτεμβρίου 2020, από www.artscouncil.org.uk/media/uploads/pdf/The-value-of-arts-and-culture-to-people-and-society-An-evidence-review-Mar-2014.pdf

Bamford, A. (2006). The Wow Factor, Global research compendium on the impact of the arts in education. Γερμανία: Waxmann Verlag GmbH.

Bowen, D. H., Kisida, B. (2019). Διερεύνηση των αιτιωδών επιδράσεων των εμπειριών καλλιτεχνικής εκπαίδευσης: Experimental evidence from Houston's Arts Access Initiative (Research Report, Vol. 7, Issue 4). Rice Kinder Institute for Urban Research. Ανακτήθηκε στις 2 Σεπτεμβρίου 2020, από: https://kinder.rice.edu/sites/g/files/bxs1676/f/documents/Investigating%20Causal%20Effects%20of%20Arts%20Education%20Experiences%20Final_0.pdf

Ed.G.E Consortium (2019). Project Proposal (Πρόταση έργου). Ed.G.E - Εκπαίδευση παιδιών και νέων για την ισότητα των φύλων [REC-AG-2018/REC-RDAP-GBV-AG-2018]. Πρόγραμμα της ΕΕ για τα δικαιώματα, την ισότητα και την ιθαγένεια (REC) 2014-2020.

Κοινοπραξία Ed.G.E (2020). D.2.30. Συνοπτική έκθεση. Ed.G.E - Εκπαίδευση παιδιών και νέων για την ισότητα των φύλων [REC-AG-2018/REC-RDAP-GBV-AG-2018]. Πρόγραμμα της ΕΕ για τα δικαιώματα, την ισότητα και την ιθαγένεια (REC) 2014-2020.

Κοινοπραξία Ed.G.E (2020). D.2.31. Εκπαιδευτική μεθοδολογία βασισμένη στον πολιτισμό. Ed.G.E - Εκπαίδευση παιδιών και νέων για την ισότητα των φύλων [REC-AG-2018/REC-RDAP-GBV-AG-2018]. Πρόγραμμα της ΕΕ για τα δικαιώματα, την ισότητα και την ιθαγένεια (REC) 2014-2020.

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης - FRA (2018). Έκθεση για τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ανακτήθηκε στις 2nd

Σεπτεμβρίου 2020, από: <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/fundamental-rights-report-2018>

Kraehe, A., & Brown, K. (2011) Awakening Teachers' Capacities for Social Justice With/In Arts-Based Inquiries. Ισότητα και Αριστεία στην Εκπαίδευση. 44(4), 488-511

Lloyd, K. (2017). "Οφέλη της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης: A Review of the Literature", Scholarship and Engagement in Education: 1 (1), Άρθρο 6. Ανακτήθηκε στις 2 Σεπτεμβρίου 2020, από: <https://scholar.dominican.edu/seed/vol1/iss1/6/>

Perso, T., Nutton, G., Fraser, J., Silburn, SR. & Tait, A. (2011). The Arts' in education-A review of arts in schools and arts-based teaching models that improve school engagement, academic, social and cultural learning. Centre for Child Development and Education, Menzies School of Health Research, Darwin NT

Power, S. (2014). "Έρευνα με βάση τις τέχνες: ο φυσικός εταίρος για την κοινωνική δικαιοσύνη". Retrieved on 2ns September 2020, from : <https://www.teachermagazine.com.au/articles/arts-based-inquiry-the-natural-partner-for-social-justice>

Αρχή Προσόντων και Προγραμμάτων Σπουδών (2004). Δημιουργικότητα: βρείτε την, προωθήστε την. Ανακτήθηκε στις 15 Μαΐου 2020, από:

<http://archive.teachfind.com/qcda/www.qcda.gov.uk/resources/publication7f23.html>

Βασική ορολογία Διδακτικού Προγράμματος Ed.G.E

υπευθυνότητα

Η υποχρέωση ή η προθυμία να αναλάβει κάποιος την ευθύνη ή να λογοδοτήσει για τις πράξεις του.

Λεξικό Merriam Webster. Λογοδοσία. Ανακτήθηκε από: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/accountability>

διακρίσεις

Διακρίσεις είναι η άδικη ή επιζήμια μεταχείριση ατόμων και ομάδων με βάση χαρακτηριστικά όπως η φυλή, το φύλο, η ηλικία ή ο σεξουαλικός προσανατολισμός.

Αμερικανική Ψυχολογική Ένωση. Διακρίσεις. Ανακτήθηκε από: <https://www.apa.org/topics/racism-bias-discrimination/types-stress>

ενσυναίσθηση

Η ικανότητα να μοιράζεται κανείς τα συναισθήματα ή τις εμπειρίες κάποιου άλλου, φανταζόμενος πώς θα ήταν να βρίσκεται στη θέση αυτού του ατόμου.

Λεξικό του Cambridge. Ενσυναίσθηση. Ανακτήθηκε από: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/empathy>

δικαιοσύνη

Η ιδιότητα να αντιμετωπίζονται οι άνθρωποι ισότιμα ή με τρόπο που είναι σωστός ή λογικός.

Λεξικό του Cambridge. Δικαιοσύνη. Ανακτήθηκε από: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fairness>

φύλο

Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά και οι ευκαιρίες που συνδέονται με το να είσαι γυναίκα ή άνδρας και με τις σχέσεις μεταξύ γυναικών και ανδρών και κοριτσιών και αγοριών, καθώς και με τις σχέσεις μεταξύ γυναικών και τις σχέσεις μεταξύ ανδρών.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Φύλο. Ανακτήθηκε από: <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1141>

προκατάληψη λόγω φύλου

Προκαταρκτικές ενέργειες ή σκέψεις που βασίζονται στην αντίληψη που βασίζεται στο φύλο ότι οι γυναίκες δεν είναι ίσες με τους άνδρες σε δικαιώματα και αξιοπρέπεια.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Μεροληψία λόγω φύλου. Ανακτήθηκε από: <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1155>

έκφραση του φύλου

Η εκδήλωση της ταυτότητας φύλου των ανθρώπων και αυτή που γίνεται αντιληπτή από τους άλλους.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Έκφραση φύλου. Ανακτήθηκε από: <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1177>

ταυτότητα φύλου

Η βαθιά αισθανόμενη εσωτερική και ατομική εμπειρία του φύλου κάθε ατόμου, η οποία μπορεί να αντιστοιχεί ή να μην αντιστοιχεί στο φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση, συμπεριλαμβανομένης της προσωπικής αίσθησης του σώματος (η οποία μπορεί να περιλαμβάνει, αν το επιλέξει ελεύθερα, τροποποίηση της σωματικής εμφάνισης ή λειτουργίας με ιατρικά, χειρουργικά ή άλλα μέσα) και άλλες εκφράσεις του φύλου, συμπεριλαμβανομένης της ενδυμασίας, της ομιλίας και των συμπεριφορών.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Ταυτότητα φύλου. Ανακτήθηκε από:
<https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1179>

ισότητα των φύλων

Ίσα δικαιώματα, ευθύνες και ευκαιρίες γυναικών και ανδρών και κοριτσιών και αγοριών.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Ισότητα των φύλων. Ανακτήθηκε από:
<https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1168>

έμφυλα στερεότυπα

Προκατασκευασμένες ιδέες σύμφωνα με τις οποίες στις γυναίκες και στους άνδρες αποδίδονται αυθαίρετα χαρακτηριστικά και ρόλοι που καθορίζονται και περιορίζονται από το φύλο τους.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Στερεότυπα φύλου. Ανακτήθηκε από:
<https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1222>

βία με βάση το φύλο (ΕΒ)

Η βία με βάση το φύλο αναφέρεται σε επιβλαβείς πράξεις που στρέφονται εναντίον ενός ατόμου με βάση το φύλο του. Έχει τις ρίζες της στην ανισότητα των φύλων, στην κατάχρηση εξουσίας και σε επιβλαβείς κανόνες. Η βία λόγω φύλου αποτελεί σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και απειλητικό για τη ζωή ζήτημα υγείας και προστασίας.

ΥΠΙΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ. Βία με βάση το φύλο. Ανακτήθηκε από:
<https://www.unhcr.org/gender-based-violence.html>

ταυτότητα

Το ποιος είναι ένα άτομο, ο διακριτικός χαρακτήρας ή η προσωπικότητα ενός ατόμου

Λεξικό Merriam Webster. Ταυτότητα. Ανακτήθηκε από: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/identity>

Cambridge Dictionary. Ταυτότητα. Ανακτήθηκε από:
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/identity>

ένταξη

Η ιδέα ότι όλοι πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν τις ίδιες εγκαταστάσεις, να συμμετέχουν στις ίδιες δραστηριότητες και να απολαμβάνουν τις ίδιες εμπειρίες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία ή άλλα μειονεκτήματα

Λεξικό του Cambridge. Inclusion. Ανακτήθηκε από:
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/inclusion>

δικαιοσύνη

Η δικαιοσύνη στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι άνθρωποι.

Λεξικό του Cambridge. Δικαιοσύνη. Ανακτήθηκε από:
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/justice>

σεβασμός

Το συναίσθημα που δείχνεις όταν αποδέχεσαι ότι τα διαφορετικά έθιμα ή οι πολιτισμοί είναι διαφορετικοί από τους δικούς σου και συμπεριφέρεσαι απέναντί τους με τρόπο που δεν θα προκαλούσε προσβολή.

Λεξικό του Cambridge. Σεβασμός. Ανακτήθηκε από:
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/respect>

Μη-δυναδικά άτομα

Έχοντας μια ταυτότητα φύλου που δεν είναι απλώς αρσενικό ή θηλυκό.

Λεξικό Cambridge. Non-binary. Ανακτήθηκε από:

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/non-binary>

ευθύνη

Το να έχεις καλή κρίση και την ικανότητα να ενεργείς σωστά και να παίρνεις αποφάσεις μόνος σου.

Λεξικό του Cambridge. Υπευθυνότητα. Ανακτήθηκε από:

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/responsibility>

φύλο

Τα βιολογικά χαρακτηριστικά που καθορίζουν τους ανθρώπους ως γυναίκες ή άνδρες.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Φύλο. Ανακτήθηκε από:

<https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1361>

αυτοσεβασμός

Οι θετικές σκέψεις και τα συναισθήματα για τον εαυτό σας- η αυτοεκτίμηση

Λεξικό του Cambridge. Αυτοσεβασμός. Ανακτήθηκε από:

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/self-respect>

στερεότυπο

Μια πάγια ιδέα που έχουν οι άνθρωποι για το πώς είναι κάποιος ή κάτι, ιδίως μια ιδέα που είναι λανθασμένη.

Λεξικό του Cambridge. Στερεότυπο. Ανακτήθηκε από:

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/stereotype?q=stereotypes>

ανοχή

Προθυμία να αποδεχτείτε συμπεριφορές και πεποιθήσεις που διαφέρουν από τις δικές σας, παρόλο που μπορεί να μη συμφωνείτε ή να μην τις εγκρίνετε.

Λεξικό του Cambridge. Ανοχή. Ανακτήθηκε από:

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/tolerance>

τρανσέξουαλ

Άτομο που έχει ταυτότητα φύλου διαφορετική από το φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση και που επιθυμεί να αποδώσει την ταυτότητα φύλου με διαφορετικό τρόπο από το φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Τρανσέξουαλ. Ανακτήθηκε από:

<https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1413>

Συντονιστής Προγράμματος

Διεύθυνση: 75, Σκουφά. Αθήνα 10680 Ελλάδα

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: kmop@kmop.gr

Ιστοσελίδα: <https://www.kmop.gr/>